

Nr 9

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner angående beskattningen av varulotterier.

(1:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I:204 av herr *Erik Olsson m. fl.* och II:251 av herr *Wahrendorff m. fl.* har hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till sådana ändringar i förordningen om lotterivinstskatt m. m., såvitt gäller varulotterier, att skatten sänkes från 30 till förslagsvis 20 procent av vinstvärdet och nuvarande högsta skattefria vinstvärde höjes från 100 till förslagsvis 300 kronor och så att nu gällande stämpelavgift om 10 öre per lott upphör att utgå».

I detta betänkande upptar utskottet till behandling endast de yrkanden i motionerna, som avser lotterivinstbeskattningen. Yrkandet rörande stämpelavgiften på lottsedlar behandlar utskottet i annat sammanhang.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen II:251.

Enligt 1 § lotteriförordningen den 19 maj 1939 (nr 207) skall såsom lotteri anses varje företag, däri efter lottning, gissning, vadhållning eller jämförlig av slumpen helt eller delvis beroende anordning kan av en eller flera deltagare erhållas vinst till högre värde än det, som erhålles av en var deltagare.

I 1 § förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster föreskrives att å vinst i svenskt lotteri och å vinst vid vinstdragning på här i riket utfärdade premieobligationer skall till staten erläggas en särskild skatt motsvarande i fråga om vinst å premieobligation 20 procent och i fråga om annan vinst 30 procent av vinstens värde. Skatt skall dock, enligt föreskrift i samma paragraf, utgå endast därest vinstens värde överstiger i fråga om vinst i varu- eller tombolalotteri 100 kronor samt i fråga om annan vinst 25 kronor. I paragrafen föreskrives vidare att skatt icke skall utgå å bl. a. vinst i varu- eller tombolalotteri, där endast skänkta vinstföremål förekommer, och inte heller å vinst vid utlottning av konstverk inom förening, vars enda syfte är att främja intresset för eller eljest

stödja den bildande konsten. Slutligen innehåller 1 § bestämmelser dels därom att vid beräkning av skattebelopp i vinstens värde skall inräknas den å vinsten belöpande skatten och dels därom att skatt icke skall utgöras för vinst, som utfallit å lott eller obligation, vilken icke blivit avyttrad och ej heller för vinst, som ej av vinnaren uttages.

Enligt 2 § samma förordning skall, när vinst, som avses i 1 §, utbetalas eller utgives till vinnaren, lotteriets anordnare eller premieobligationernas utfärdare innehålla så stor del av vinsten, som motsvarar den stadgade skatten å densamma.

I förordningens 3 § ges vissa bestämmelser om uppbörd och redovisning av skatten till statsverket, medan närmare föreskrifter härutinnan med stöd av 4 § meddelats av Kungl. Maj:t i kungörelse den 15 juni 1945 (nr 411).

Vinst i varulotteri var — frånsett värdepappersvinst — t. o. m. år 1945 inte underkastad den särskilda lotterivinstskatten. I stället var vinnaren skyldig erlägga vanligt inkomstskatt för vinsten, om denna tillsammans med andra vinster, som vinnaren kunde ha erhållit under visst beskattningsår, uppgick till minst 100 kronor. Den omläggning som i detta avseende skedde genom beslut vid 1945 års riksdag avsåg endast att åstadkomma en ändamålsenligare ordning för uttagande av skatt å lotterivinster.

Skattesatsen för vinster i svenskt lotteri och å svenska premieobligationer, som ursprungligen var 10 procent av vinstens värde, höjdes år 1942 till 20 procent och år 1958 såvitt avser lotterivinster till 30 procent. Skattesatsen har därvid bestämts med utgångspunkt från att skatten ungefär skall motsvara vad vinnaren skulle haft att erlägga, om vinsten inkomstbeskattats i vanlig ordning. Den lägre skattesatsen för obligationsvinster har motiverats med att vinsterna närmast är att betrakta som ränta på sparat kapital samt att man genom den lägre skattesatsen skulle erhålla en viss motsvarighet till det s. k. sparavdraget vid inkomstbeskattningen.

I de likalydande motionerna I:442 och II:521 vid 1963 års riksdag hemställdes om riksdagsskrivelse med begäran om översyn av reglerna för beskattningen av varulotterier samt om förslag till ändrade lägre skattesatser.

Bevillningsutskottet avstyrkte i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 13 bifall till motionerna med bl. a. den motiveringen, att den föreslagna sänkningen av skatten på vinster i varulotterier skulle innebära ett betydande avsteg från gällande principer för beskattningen.

Av innehållet i de förevarande motionerna må här återges följande.

Motionärerna framhåller, att det numera är en allmänt utbredd uppfattning, att samhället bör främja organisationernas strävanden på t. ex. bildnings- och ungdomsverksamhetens områden. Det statliga stöd som lämnas

till folkbildningsarbetet och ungdomsorganisationernas verksamhet samt till idrottsrörelsen är ett utslag av denna uppfattning. Det är emellertid inkonsekvent att staten, samtidigt som den lämnar nämnda ekonomiska stöd, relativt hårt beskattar de inkomster, som organisationerna genom anordnandet av lotterier skaffar sig på egen hand. Samma är förhållandet beträffande vissa sammanslutningar som använder inkomster av bl. a. lotterier till vissa humanitära, allmännyttiga och liknande ändamål.

Med hänsyn till att lotterivinstskatten skall inräknas i vinstvärdet utgör skatten i praktiken 42,9 procent av vinstens varuvärde. Denna skattemetod gör enligt motionärernas mening lotterierna mindre attraktiva. Det faktiska varuvärdet blir relativt lågt i förhållande till lottpris och antal lotter. Det bör också uppmärksammas att lotterivinstskatten är lägre beträffande vissa andra slag av lotterier och spel. Med hänsyn härtill och då en sänkning av skattesatsen skulle underlätta organisationernas lottförsäljning bör, framhåller motionärerna, skattesatsen för varulotterier kunna fastställas till 20 procent.

Det nuvarande skattefria vinstvärdet, 100 kronor, fastställdes år 1928. Sedan dess har penningvärdet fallit så att motsvarande reella värde nu utgöres av ca 260 kronor. En höjning av det skattefria vinstvärdet skulle givetvis underlätta organisationernas lotterianordnande över huvud taget, men sannolikt skulle det få den största effekten för mindre organisationer och lokala föreningar som av naturliga skäl är hänvisade till anordnandet av mindre lotterier. Med hänsyn till den penningvärdeförsämring som inträffat anser motionärerna, att det högsta skattefria vinstvärdet bör kunna höjas till 300 kronor.

Utskottet

Vinster i svenskt lotteri och på svenska premieobligationer är undantagna från den vanliga inkomstbeskattningen och i stället underkastade beskattning enligt 1928 års förordning om särskild skatt å vissa lotterivinster. Den särskilda lotterivinstskatten, som uttages av lotteriets anordnare eller premieobligationernas utfärdare i samband med utbetalningen av vinsten, utgår för närvarande med 30 procent av vinstens värde. Skattesatsen för premieobligationsvinster är dock 20 procent. I övrigt gäller beträffande varu- och tombolalotterier att skatt endast utgår på vinster, vilkas värde överstiger 100 kronor, medan i fråga om annan vinst skattepliktsgränsen i princip satts vid 25 kronor. Vid beräkning av skattebeloppet skall i vinstens värde inräknas den på vinsten belöpande skatten. Vinster i varu- och tombolalotterier, där endast skänkta vinstföremål förekommer, samt vinster vid utlottning av konstverk inom förening, vars enda syfte är att främja konstintresset, är helt undantagna från lotterivinstbeskattningen.

I de förevarande motionerna har bl. a. hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till sådana ändringar av reglerna för beskattning av vinster i varulotterier, att skattesatsen sänks från 30 till 20 procent och att skattepliktsgränsen höjs från 100 till 300 kronor. Som motivering för yrkandena har bl. a. anförts att nuvarande beskattningsregler gör lotterierna mindre attraktiva och försvårar de ideella organisationernas möjligheter att genom anordnandet av lotterier anskaffa medel för sin verksamhet.

Den särskilda skatten på lotterivinster har konstruerats så, att den ungefärligen motsvarar vad vinnarna skulle haft att erlægga i statlig och kommunal inkomstskatt för vinsterna, om dessa i stället beskattats i vanlig ordning. Härvid har hänsyn tagits till att det ojämförligt största antalet vinnare återfinns bland personer, vilkas inkomster drabbas relativt lindrigt av progressionen. En lotterivinst utgör otvivelaktigt ett inkomstförvärv av extraordinär natur, som åtminstone beträffande större vinster tillför vinnaren ökad skatteförmåga. Med hänsyn till att detta inkomstförvärv inte blir föremål för vanlig inkomstbeskattning, föreligger enligt utskottets mening ingen anledning att beskatta lotterivinster efter förmånligare grunder än andra inkomster. Även om varulotterier i regel anordnas för att skaffa medel för välgörande eller allmännyttiga ändamål samt vinsterna i dessa lotterier i allmänhet är av mindre värde, bör från rättvisesynpunkt sådana lotterier inte erhålla större skattefavörer än andra lotterier. Det bör i detta sammanhang framhållas, att den högre skattepliktsgränsen för vinster i varu- och tombolalotterier införts av administrativa skäl och inte för att särskilt gynna dessa lotterier. Motionärernas farhågor för att den nuvarande beskattningen av varulotterier gör dessa mindre tilldragande för allmänheten förefaller utskottet något överdrivna med hänsyn till att flertalet deltagare i lotterier, som anordnas av organisationer och sammanslutningar, mestadels torde köpa lotter av ideella skäl, medan vinstintresset torde vara av relativt underordnad betydelse.

Det i motionerna framförda yrkandet om upphävande av stämpelavgiften på lottsedlar behandlas av utskottet i annat sammanhang. Utskottet vill emellertid erinra om att i betänkandet »Stämpel- och expeditionsavgifter» (SOU 1961:37) föreslagits att stämpelavgiften skall utgå inte med fixt belopp för varje lottsedel — för närvarande 10 öre — utan med 5 procent av insatserna samt att stämpelpliktsgränsen skall höjas från 5 000 till 15 000 kronor. Om detta förslag genomföres, torde det innebära en skattelättnad för de mindre varu- och tombolalotterierna.

Med det anförda avstyrker utskottet bifall till utredningsyrkandet i motionerna I:204 och II:251 beträffande den särskilda skatten på vinster i varulotterier.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att de likalydande motionerna I:204 av herr Erik Olsson m. fl. och II:251 av herr Wahrendorff m. fl. i vad motionerna avser den särskilda skatten å vissa lotterivinster icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 19 februari 1964

På bevillningsutskottets vägnar:
JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Einar Eriksson, fröken Ranmark, herrar Stefanson, Wärnberg, Billman, Enarsson, Sundin, Ottosson och Hellebladh; samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås, Brandt, Allard, Vigelsbo, Engkvist, Andersson i Essvik, Carlsson i Västerås, Enskog, Björkman och Broberg.

Reservation

av herrar *Sundin*, *Vigelsbo* och *Engkvist*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Vinster i — — — (= utskottet s. 3 rad 14 nedifrån—s. 4 rad 8 uppfifrån) — — — sin verksamhet.

Såsom i motionerna vidare framhålles är det numera en allmänt utbredd mening att samhället bör stödja föreningslivets strävanden på bildnings- och ungdomsverksamhetens områden. Ett uttryck för denna uppfattning är det statliga stöd, som lämnas till olika organisationer och sammanslutningar med ideellt och humanitärt syfte. Dessa organisationer är emellertid nästan undantagslöst nödsakade att utöver statsstödet söka anskaffa ytterligare inkomster för att kunna fullfölja sin verksamhet. En av de inkomstkällor som användes är anordnande av lotterier. Enligt utskottets mening bör man inte genom en relativt hård beskattning försvåra denna inkomstmöjlighet för organisationerna.

Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till utredningsyrkandet i motionerna I:204 och II:251 beträffande den särskilda skatten på vinster i varulotterier.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till de likalydande motionerna I:204 av herr Erik Olsson m. fl. och II:251 av herr Wahrendorff m. fl., i vad desamma behandlas i detta betänkande, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådana ändringar i förordningen om särskild skatt å vissa lotterivinster, att skatten, såvitt gäller varulotterier, sänkes från 30 till förslagsvis 20 procent av vinstvärdet och att nuvarande högsta skattefria vinstvärde höjes från 100 till förslagsvis 300 kronor.»